

OBSAH

PREDHOVOR	8
I.	
JÁN DORULA, O jazyku Kamaldulskej Biblie a Kamaldulského slovníka	9
ELENA KRASNOVSKÁ, Štýlotvorná hodnota lexikálnych prostriedkov v kamaldulskom preklade Blosiovho diela	73
ANTON SOLČIANSKY <i>Timor, timor Domini</i> v slovenských prekladoch Biblie	84
JAROSLAV RINDOŠ, Bázeň Pánova / <i>Jir'at JHWH</i>	94
ANTON TYROL, Palkovičov preklad Písma v európskom kontexte..	101
ERIKA BRŤÁŠOVÁ, Biblický text a stredoveká homiletická tvorba..	107
ANGELA ŠKOVIEROVÁ, Latinské citáty v kázňach Dominika Mokoša..	114
LEANDER TADEI SZ PIETRAS, Slovenský preklad textov Pentateuchu v nedefných kázňach Alexandra Mačaiho	121
DANIEL ŠKOVIERA, Parafráza žalmu 103 od humanistu Jána Bocatia	130
ANGELA ŠKOVIEROVÁ, Humanistický básnik Ondrej Rochotský a jeho parafráza 1. kapitoly evanjelia sv. Jána (verš 1-5)	142
RENÁTA ONDREJKOVÁ, Kultúrna západoslovenčina v diele <i>Príklad života kresťanského</i> v slovenskom preklade J. Valašíka (1720–1768)	153
TATIANA LAUKOVÁ, Niekoľko poznámok k textu Štefana Dubničaiho <i>Prystusně rozmlauwánj faráře katolického z troma nowoewangeliky</i>	161
DANUTA BIENKOWSKA, Językowe wyznaczniki polskiego stylu biblijnego	170
EVA FRIMMOVÁ, Biblia v rukopisných i tlačených pamiatkach z konca stredoveku a začiatku novoveku vo vzťahu k Slovensku..	179
EVA FRIMMOVÁ, Apologetická literatúra v inkunábulách používaných na území Slovenska	197
MARTA FÖRIŠOVÁ, Náboženská literatúra v zbierkach jezuitských knižníc na Slovensku	212

HELENA SAKTOROVÁ, Tlačé 16. storočia z knižných zbierok bratislavských kanonikov zachovaných vo františkánskych knižniciach na Slovensku	229
JĀN ĎURICA, Životný profil Antona Boteka	244

II.

PIOTR TARLIŃSKI, Der Bibeltext im Kunstwerk: eingebrachte Qualitäten und aktivierte Vorgänge	248
JOZEF PAVLOVIČ, Cyrilo-metodská úcta v bohoslužobných textoch..	289
KRISTÍNA VAVERČÁKOVÁ, Tendencný prepis biblického textu pre deti a mládež	299
CYRIL VASIL, Juraj Joannikij Bazilovič (1742–1821) a jeho <i>Tolkovanije Svjaščennyj Liturhiji</i> – Výklad svätej liturgie	305
DANIEL ŠKOVIERA, Parlagiova učebnica <i>De literatura Slavorum germanissima</i> v konfesionálnom zápase	316
ВЕРА ФРАНЧУК, Библиейные мотивы в киевском летописании..	326
НАДЗЕЯ ШАКУН, Лакальная біблейская традиция (Тураўскае Евангелле і „Словы“ Кірылы Тураўскага)	333
OLGA KOVAČIČOVÁ, Biblické inšpirácie v ruskej literatúre	339
EDMUND HLEBA, Náboženská tematika a náboženské osobnosti v ľudových rozprávkach	349
KATARÍNA ŽEŇUCHOVÁ, Ľudové rozprávky z východného Slovenska v kontexte religiózneho myslenia	355
KATARÍNA HABOVŠTIÁKOVÁ, Biblické postavy a udalosti v slovenskej frazeológii	369
PETER ŠOLTĚS, Historické poznámky k jazykovej situácii grécko-katolíkov v 18. a na začiatku 19. storočia	374
ANTON SEMEŠ, Úcta k tradícii	387

III.

PETER ŽEŇUCH, Paraliturgická pieseň z jazykového a kultúrohistorického pohľadu a jej miesto v tradícii cirkvi byzantského obradu na východnom Slovensku	390
ANDREJ ŠKOVIERA, Stretnutie východnej a západnej teológie v spevníku J. Juhaseviča z roku 1811	403

ЮРІЙ МЕДВЕДИК, Деякі тенденції становлення і розвитку церковнослов'янського пісенного репертуару в паралітургічній культурі Закарпаття та Східної Словаччини від середини XVII до початку XIX ст.	422
DIETER STERN, Pochvala pustyni Ihoасафа – замечания к истории духовной песни у восточных славян	441
LADISLAV KAČIČ, Biblické texty v hudbe slovenských skladateľov 17. a 18. storočia	455
TIMOTEJA VRABLOVÁ, Špecifická predhovorov ku kancionálom	461
TATIANA KAMENSKÁ, Úroveň svadobnej duchovnej piesne v rímskokatolíckej cirkvi na Slovensku v súčasnosti vo vzťahu k biblickému textu	466

Autori príspevkov v abecednom poradí

Prof. dr. hab. Jánita Bieszkowska Uniwersytet Łódź PhDr. Erika Dudačová, CSc. Ústav slovenskej literatúry SAV Bratislava Univ. prof. PhDr. Jan Dornaf, DrSc. Slovenský kabinet SAV Bratislava ThLic. Jan Ďurica SJ Teologická fakulta Trnavskej univerzity Mgr. Mária Farková, PhD. Slovenská národná knižnica Bratislava Dr. Bpř. Frýdovský, k. f. n. Institute of Slavistics at PAHUK, Kárm. PhDr. Eva Franková, CSc. Historický ústav SAV Bratislava Doc. PhDr. Katarína Habovštiaková, CSc. Bratislava Univ. prof. PhDr. Edmund Hleba, CSc. Filozofická fakulta Prešovskej univerzity Mgr. art. Ladislav Kačič, PhD. Slovenský kabinet SAV Bratislava PaedDr. Tatiana Kamenská Katedra hudby, UMĽ Banská Bystrica Doc. PhDr. Olga Kovačičová, CSc. Filozofická fakulta UK Bratislava Doc. PhDr. Jana Krásovská, CSc. Slovenský kabinet SAV Bratislava Mgr. Tatjana Laličová Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV Bratislava Doc. Dr. Юрий Медведек Національний університет Дніпропетровськ Mgr. Benzip Ondrešová Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV Bratislava doc. PhDr. Jozef Pavlovčí, CSc. Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity ThLic. Lenora Tuleňová Petras OSPPE Vranov nad Topľou LiSS Jaroslava Rudáho SJ, Trnava	Mgr. Helena Saktorová, CSc. Slovenská národná knižnica Martin Anton Semes Bratislava ThLic. Ing. Anton Solžanský Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovenská fakulta UK Bratislava Hilarys Illayva Institute of Slavistics IIAE, Terapiya, Minsk Mgr. Angela Škovcová, PhD. Slovenský kabinet SAV Bratislava Mgr. Andrej Škoviera Slovenský kabinet SAV Bratislava doc. PhDr. Daniel Skoviera, CSc. Filozofická fakulta UK Bratislava Mgr. Peter ŠoltĚs, PhD. Slovenský kabinet SAV Bratislava Dr. Dieter Stern Patriстische Kommission der Akademie der Wissenschaften von Nordrhein-Westfalen Bonn Prof. Dr. Piotr Tarliński Uniwersytet Opolski Dpe ThDr. Anton Tereš Katholische universität Ružomberok Prof. ThDr. Cyril Vašíl Pontificio Istituto Orientale Rom PhDr. Kristína Vaverčáková Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity Mgr. Timoteja Vrablova, PhD. Ústav slovenskej literatúry SAV Bratislava Mgr. Katarína Žeňuchová Slovenský kabinet SAV Bratislava PhDr. Peter Žebuch, CSc. Slovenský kabinet SAV Bratislava
---	--

Predhovor

Aj tento zborník Slávistického kabinetu SAV prináša najnovšie výsledky výskumov súvisiacich s riešením úloh viacerých interdisciplinárnych projektov: *Vedecké vydanie rukopisu tzv. Kamaldulského slovníka z roku 1763* (VEGA 2/7002/22; vedúci projektu Ján Doruľa), *Slovenská a latinská teologická a apologetická spisba 15.-18. storočia v 1. horsku* (2/7003/22; vedúca projektu Elena Krasnovská), *Duchovná pieseň v cyrilských rukopisoch z východného Slovenska a cyrilo-metodský odkaz* (2/7004/22; vedúci projektu Peter Žeňuch) a *Cantus Catholici – prvý slovenský katolícky spevník, kritické vydanie* (2/7015/22; vedúci projektu Ladislav Kačic).

Problematika riešená v uvedených projektoch bola predmetom rokovania aj dvoch medzinárodných interdisciplinárnych vedeckých konferencií. V roku 2000 to bola konferencia *Prekladanie Biblie, náboženská tvorba a duchovná pieseň (západného aj východného obradu) z hľadiska európskeho kontextu*, ktorú Slávistický kabinet SAV usporiadal v spolupráci s Maticou slovenskou a so Slovenským komitétom slavistov na žižľivej pôde Matice slovenskej v Diviakov, a v roku 2001 konferencia *Slovenská, latinská a cirkevnoslovenská náboženská tvorba 15.-18. storočia v európskom kontexte*, usporiadaná v spolupráci so Slovenským komitétom slavistov a Filozofickou fakultou Katolíckej univerzity v Ružomberku na pôde tejto univerzity. Keďže sa v tom čase konal v Ružomberku aj zasadnutie prezídia Medzinárodného komitétu slavistov, zúčastnili sa na časti rokovania konferencie aj predstavitelia národných komitétov a slávistických organizácií zo slovanských aj nėslovanských krajín Európy.

V tomto zborníku sa uverejňujú aj príspevky domácich a zahraničných autorov, ktoré odzneli na uvedených konferenciách a boli spracované do podoby štúdií. Venujú sa prerokovanej tematike z pohľadu viacerých vedných odborov – jazykovedy, histórie, teológie, literárnej vedy, etnológie i muzikológie. Predkladaný zborník tak prináša viaceré bádateľské výsledky potešiteľne a sľubne sa rozvíjajúcej interdisciplinárnej spolupráce.

Nakoniec mi prichodí úprimne sa poďakovať Matici slovenskej za utvorenie pohostinného prostredia na rokovanie konferencie v Diviakov a Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky za finančné príspevky, ktoré umožnili usporiadať zasadnutie prezídia Medzinárodného komitétu slavistov v roku 2001 v Ružomberku a pomohli vydať tento zborník.

Univ. prof., PhDr. Ján Doruľa, DrSc.
riaditeľ Slávistického kabinetu SAV
predseda Slovenského komitétu slavistov